

▲ De volledig opgeknapte Starfighter zou zo de lucht in kunnen, als er maar een motor was. Op de foto een paar sleutelaars. Vlnr Hans van der Werf, Theo Rombouts en Hans Ruijgrok. © Van Assendelft Fotografie

Opgeknapte Starfighter klaar voor de start, alleen die verdomde motor nog

VOLKEL - De opgeknapte Starfighter D-8114 kan zo de lucht in. Helemaal gerestaureerd op één niet onbelangrijk dingetje na: de motor ontbreekt. En daar balen de 24 sleutelaars op de vliegbasis Volkel behoorlijk van.

„Sommige mensen bij de Luchtmacht willen blijkbaar niet dat wij met zo'n oude kist gaan vliegen.”

Hans van Alebeek 10-06-24, 16:20

„Ik heb er 2400 uur in gevlogen, het is een beetje mijn tweede huiskamer”, zegt Hans van der Werf terwijl hij liefkozend de oude Starfighter F-104 streeft.

Jarenlang verzorgde hij als vlieger van deze roemruchte straaljager demonstraties in binnen- en buitenland.

En omdat het zo'n bijzonder vliegtuig is, sleutelt hij met een groep oud-militairen al bijna tien jaar aan deze kist met registratienummer D-8114, bouwjaar 1963. „De lol? Dat dit stuk bijzondere techniek behouden blijft. Maar vooral ook het idee dat ie mogelijk ooit nog eens de lucht in gaat.”

Boordkanon voor de ski's

Technisch is het oude beestje, de voorloper van de F-16, na tien jaar klussen weer helemaal in orde: de elektronica is vernieuwd, de hydraulische systemen doen het, hij staat op nieuwe bandies, de brandstoftanks hangen aan de vleugels en zelfs het systeem om bommen aan op te hangen werkt, net als het boordkanon dat 6000 kogels per minuut kan afvuren. „Die ruimte is ook heel geschikt om ski's in te vervoeren. Dat heb ik eens gedaan toen we naar het buitenland gingen”, zegt Van der Werf lachend.

Die mannen mauwen al tien jaar over die motor. Maar ze weten heel goed dat ze die nooit gaan krijgen

Twee dingen kloppen niet aan het totaalplaatje: de aangeklede paspop met helm in de cockpit is een dame terwijl vrouwen nooit in een Starfighter hebben gevlogen én in de buik van het vliegtuig achter de uitlaat gaapt een groot zwart gat: de plek voor de meterslange motor die de kist naar 800 km per uur of meer moet stuwen. Die motor is eigenlijk het enige dat nog ontbreekt. „Een groot probleem”, zegt Hans Ruijgrok, die zelf bijna 1000 uur in een Starfighter vloog en boven België ooit crashte omdat de motor uitviel.

Drie opties voor een motor

De sleutelaars van Volkel, verenigd in de club Historische Vliegtuigen Volkel (HVV), hebben meerdere ijzers in het vuur om de broodnodige aandrijving naar hun oude klushangar op Volkel te halen.

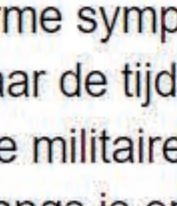
Optie 1 is de motor van een afgeschreven Starfighter die in het Nationaal Militair Museum in Soesterberg aan het plafond hangt te pronken, mét motor.

„Die willen wij er met liefde en plezier uithalen maar om een of andere reden mag dat niet”, zeggen de twee Hansen.

Conservator Alfred Staarman van het museum in Soesterberg begint diep te zuchten als hij de vraag hoort. „Die mannen zijn al tien jaar aan het *mauwen* over die motor. Het is hun *'holy grail'* maar ze weten heel goed dat ze die motor nooit krijgen”, zegt hij. „De motor is oud en verroest en niet geschikt om mee te vliegen.”

Oude vliegtuigen zijn gevaarlijk

„Maar ook de hoogste luchtmachtbaas heeft besloten dat ze die motor niet krijgen”, weet Staarman. „Ze mogen de motor zelfs niet eens laten draaien vanwege de geluidsoverlast.” De conservator heeft volgens eigen zeggen 'warme sympathie' voor de club die de luchtmachthistorie levend wil houden. „Maar de tijden zijn wel veranderd”, zegt hij. „Ik vind dat je niet meer met zulke oude militaire vliegtuigen moet vliegen. De kans op ongelukken is veel te groot. Onlangs is er in Engeland nog een Spitfire neergestort, de piloot kwam om het leven. Dat wil toch niemand?”

In Noorwegen vliegen ze wel met een oude Starfighter. Waarom zou het hier dan niet kunnen?

- Hans Ruijgrok

Optie 2 is een vliegtuigmotor die in Canada ligt bij het bedrijf S&S Turbine Ltd. Defensie schonk het bedrijf 21 van deze motoren waarvan S&S er weer eentje doorschoof naar HVV. Omdat er geen papieren bij waren kon de club voor 24.000 euro een gecertificeerde motor krijgen. Met daarbij de garantie dat er zeker nog 400 uur mee gevlogen kan worden. „Maar toen begon de ellende”, zegt Ruijgrok misnoedig.

De Luchtmacht is tegen

Er kwam de ene na de andere 'beer op de weg', zoals de mannen dat noemen: er zou sprake zijn van stralingsgevaar, asbest en chroom-6, het schadelijk middel in verfstoffen dat de NS jarenlang gebruikte bij het spuiten van treinstellen. Allemaal onzin, zeggen de mannen. Het probleem zit volgens hen dieper: „Binnen de Luchtmacht zijn er blijkbaar mensen die niet willen dat wij met deze oude kist gaan vliegen. Maar in Noorwegen is het wel gelukt dus waarom zou het hier niet kunnen?”

Het steekt de oud-militairen ook dat ze geen enkele rol spelen in de commissie Historische Vliegtuigen van de Koninklijke Luchtmacht die in 2022 werd opgericht. Die commissie heeft de hoogste militaire baas geadviseerd over hun motorwensen maar nam niet de moeite om in Volkel te komen kijken. Na bijna een jaar wachten kwam in april de brief met de afwijzing voor hun verzoek om met de F-104 te mogen opereren vanaf vliegbasis Volkel.

Het probleem: te veel geluid

De J-79 motor inbouwen mag wel, als wordt voldaan aan de voorwaarden voor asbest en chroom-6, laat een woordvoerder van Defensie desgevraagd weten. Het grootste bezwaar zit hem in het geluid. Opereren met een Starfighter vanaf Volkel is uit den boze, zelfs alleen proefdraaien met de J-79 motor kan niet, aldus Defensie.

Dat heeft volgens de woordvoerder alles te maken met de [strengere geluidsnormen waar Volkel aan gehouden is](#). „Met de komst van de F-35 moeten we al goed rekenen of onze vliegbewegingen passen binnen de geluidscontouren, in de lucht maar ook op de grond. De komst van een vliegende F-104 zorgt ervoor dat de geluidsruimte verder onder druk komt te staan”, aldus de woordvoerder.

Te koop: een tweezitter

Die opstelling zet bijna automatisch een streep door de derde optie die HVV nog achter de hand heeft: een andere Starfighter uit Amerika halen. „Een complete tweezitter die we nog wel in elkaar moeten zetten”, aldus Van der Werf. „Die kost ruim 300.000 dollar maar ik ken een paar geldschieters die dat bedrag graag willen betalen. En helemaal als ze dan in zo'n kist mee mogen vliegen.”

De kans daarop is niet groot, gezien alle tegenwind. „Dat maakt ons alleen maar strijdbaarder. We hebben al veel problemen overwonnen”, zeggen de mannen. „En als vliegen echt niet mag? Dan laten we hem taxiën over de baan, dat is ook mooi.”

▲ Voor de vorm is er een paspop in de cockpit gezet. Maar vrouwen hebben nooit in een Starfighter gevlogen. © Van Assendelft Fotografie

▲ Theo Rombouts schijnt met een zaklamp in het gapend gat van de straaljager: daar moet de motor komen. © Van Assendelft Fotografie

▲ Het boordkanon, veilig verstopt achter een luik. Ook een goede plek om ski's in op te bergen. © Van Assendelft Fotografie